

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
„ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”**

«Затверджено»

Голова приймальної комісії
ДЗ „Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка”

 проф. О. Караман

" 21 " березня 2022 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування для вступу на навчання за першим
(бакалаврським) рівнем вищої освіти
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
на основі освітнього ступеня «молодший спеціаліст/фаховий молодший
бакалавр»
зі скороченим та нормативним терміном навчання

ЗМІСТ

I. Загальні положення	3
II. Організаційно-методичні рекомендації	3
III. Перелік питань з окремих дисциплін підготовки для вступних випробувань.....	4
IV. Приклад тестового завдання	8
V. Перелік рекомендованої літератури	8

I. Загальні положення

Завданням вступного фахового випробування за освітньою програмою 072 Фінанси, банківська справа та страхування на базі освітнього ступеня «молодший спеціаліст» є виявлення у здобувачів-вступників спеціальних знань і практичних навичок з комплексу дисциплін попередньої підготовки.

Вступні випробування проводяться з метою комплексної перевірки знань здобувачів-вступників, в результаті вивчення циклу дисциплін, й відбір до навчання осіб, які продемонстрували найвищий рівень засвоєння знань та вмінь. Здобувач-вступник повинен продемонструвати фундаментальні та прикладні знання, здатність вирішувати типові завдання, передбачені програмою вступного випробування.

Для здобувачів-вступників на освітню програму «Фінанси, банківська справа та страхування» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти цей комплекс включає наступні дисципліни:

- Фінанси, гроші та кредит;
- Національна економіка;
- Політична економіка;
- Економіка підприємств.

Випробування проводиться з використанням тестових питань.

II. Організаційно-методичні рекомендації.

Комплексне вступне випробування проводиться з метою виявлення здобувачів-вступників, які досягли відповідного рівня та отримали необхідні знання для подальшого вдосконалення професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи та страхування.

Здобувачі-вступники на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти за освітньою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» повинні мати ряд умінь і виконувати типові завдання діяльності:

- знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем;
- знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;
- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- оцінювати процеси та явища, що відбуваються у фінансово-банківській сфері, на страховому ринку, у сфері залучення інвестицій та уявляти їх взаємозв'язок із механізмом формування, розподілу й використання фінансових ресурсів держави з використанням світового досвіду.

Вступне випробування передбачає перевірку знань, умінь та навичок професійно-орієнтованих дисциплін.

На виконання тесту відведено 60 хвилин.

Оцінка за вступне випробування виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання. Мінімальна кількість набраних балів складає 100.

III. Перелік питань та список літератури з окремих дисциплін підготовки для вступних випробувань.

1. Етапи становлення та розвитку фінансової науки.
2. Необхідність, зміст та ознаки фінансів.
3. Функції та роль фінансів.
4. Взаємозв'язок фінансів з грошми, кредитом, ціною та заробітною платою.
5. Етапи становлення та розвитку фінансових систем.
6. Зміст та структура фінансової системи.
7. Організаційна структура фінансової системи України.
8. Характеристика державних фінансів, фінансів підприємств та населення в Україні.
9. Органи управління фінансами України, їх функції.
10. Сутність, мета та цілі фінансової політики держави.
11. Характеристика складових та видів фінансової політики.
12. Поняття та складники фінансового механізму.
13. Методи й інструменти механізму реалізації фінансової політики. Призначення, економічна сутність та ознаки бюджету.
14. Структура і принципи побудови бюджетної системи України.

15. Типи бюджетних систем.
16. Бюджетний процес: поняття, етапи, основні задачі та принципи.
17. Функції основних учасників бюджетного процесу на державному рівні в Україні.
18. Призначення та роль державного бюджету.
19. Бюджетна класифікація: призначення й складові елементи.
20. Джерела формування та класифікація доходів державного бюджету. Видатки державного бюджету, їх класифікація та принципи фінансування.
21. Динаміка і структура доходів і видатків державного бюджету України на сучасному етапі.
22. Економічна природа дефіциту бюджету.
23. Види дефіциту бюджету.
24. Джерела фінансування дефіциту бюджету, їх переваги та недоліки. Особливості формування державного бюджету України (поточний рік). Зміст програмно-цільового методу планування видатків бюджету. Переваги та недоліки застосування програмно-цільового методу в Україні.
25. Результативні показники оцінки ефективності використання бюджетних коштів.
26. Призначення місцевих бюджетів у бюджетній системі.
27. Місцеві бюджети України в умовах децентралізації.
28. Бюджетний процес та його стадії на місцевому рівні в Україні.
29. Динаміка та структура доходів і видатків місцевих бюджетів України на сучасному етапі
30. Міжбюджетні відносини та сутність фінансового вирівнювання. Міжбюджетні трансферти в Україні, їх види.
31. Об'єктивна необхідність та економічна сутність державного кредиту. Форми та види державного кредиту.
32. Державні позики як основна форма державного кредиту, їх класифікація за різними ознаками.
33. Поняття державного боргу. Види державного боргу.
34. Динаміка та структура державного боргу України на сучасному етапі. Методи управління державним боргом, їх переваги та недоліки. Фінансова безпека держави: сутність, складові та загрози.
35. Індикатори фінансової безпеки держави.
36. Поняття, призначення та функції міжнародних фінансів.
37. Форми співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.
38. Зміст фінансів підприємств, основні принципи їх організації.
39. Вплив різних форм організації бізнесу та галузевих особливостей на фінанси підприємств.
40. Методи та джерела фінансування діяльності підприємств.
41. Фінансове забезпечення функціонування та відтворення основних засобів.

42. Фінансове забезпечення функціонування оборотних коштів.
43. Визначення наявності та ефективності використання оборотних коштів.
44. Показники стану та ефективності використання основних засобів.
45. Знос та амортизація основних засобів.
46. Капітал підприємства, його структура.
47. Сутність фінансового стану підприємства.
48. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.
49. Система показників оцінки фінансового стану підприємства.
50. Сутність, особливості та функції фінансів домогосподарств.
51. Фінансові ресурси домогосподарств та їх джерела.
52. Структура доходів і витрат домогосподарств.
53. Сутність та призначення податкової системи держави.
54. Принципи побудови податкової системи України.
55. Економічна природа податків.
56. Еволюція науки про податки.
57. Види податків та їх класифікація.
58. Пряме та непряме оподаткування і його роль у державному регулюванні економіки.
59. Загальнодержавні та місцеві податки й збори в Україні.
60. Функції Державної фіскальної служби України.
61. Оподаткування громадян України на сучасному етапі.
62. Сутність, принципи і роль соціального страхування.
63. Етапи розвитку соціального страхування.
64. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування.
65. Необхідність створення та призначення державних цільових фондів, принципи їх організації.
66. Пенсійна система України.
67. Пенсійний фонд України: джерела формування доходів та напрямки видатків.
68. Фонд соціального страхування України: джерела формування доходів та напрямки видатків.
69. Джерела формування та напрями використання коштів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в Україні.
70. Поняття фінансового ринку, його роль у ринковій економіці.
71. Принципи та функції фінансового ринку.
72. Структура фінансового ринку.
73. Класифікація фінансових ринків.
74. Сутність, види та класифікація основних фінансових інструментів фінансового ринку.
75. Місце і роль держави на фінансовому ринку.

76. Моделі державного регулювання фінансового ринку.
77. Органи державного регулювання фінансового ринку в Україні.
78. Раціоналістична й еволюційна концепції походження грошей.
79. Сутність та функції грошей. Еволюція форм грошей.
80. Вартість грошей.
81. Еволюція теорій грошей.
82. Розвиток теорії грошей у вченні меркантилістів.
83. Класична кількісна теорія грошей, її основні постулати.
84. Основні принципи концептуального підходу Джона М.Кейнса до теорії грошей.
85. Особливості монетаристського підходу М.Фрідмена щодо дослідження попиту на гроші.
86. Неокласичний варіант кількісної теорії грошей.
87. Теорія «портфельного вибору».
88. Сучасні теорії грошей.
89. Поняття грошового обігу та його основні форми.
90. Принципи організації готівкового та безготівкового обігу. Платіжний оборот.
91. Основні форми безготівкового обігу та принципи його організації.
92. Способи забезпечення безпеки безготівкових розрахунків.
93. Підходи до вимірювання грошової маси. Грошові агрегати.
94. Швидкість обігу грошей та фактори, що на неї впливають.
95. Кількість грошей необхідна для обігу. Рівняння І.Фішера.
96. Передумови та об'єктивна необхідність створення національної грошової системи.
97. Сутність, призначення та структура грошової системи.
98. Види грошових систем та їх еволюція.
99. Грошові реформи: поняття, цілі та види. Грошова реформа в Україні.
100. Сутність та структура грошового ринку.
101. Суб'єкти грошового ринку.
102. Характеристика основних інструментів грошового ринку.
103. Економічна природа відсотку. Відсоткова ставка та дисконт фактори, що визначають норму відсотку.
104. Кредитний ринок та його інститути.
105. Становлення та розвиток грошово-кредитного ринку в Україні.
106. Поняття, структура грошової бази та чинники, що її визначають (на основі «рівняння банківських резервів»).
107. "Бюджетне обмеження" і вплив фінансування дефіциту бюджету на грошовий ринок.
108. Загальна характеристика основних учасників процесу формування пропозиції на грошовому ринку.

109. Операції центрального банку, що впливають на пропозицію грошей.
110. Вплив операцій депозитних установ на загальну суму грошових засобів.
111. Грошовий мультиплікатор M1: його складові та фактори, що впливають на їх рівень.
112. Крива грошової пропозиції.
113. Поняття «попит на гроші». Характеристика основних теоретичних моделей попиту на гроші.
114. Трансакційний попит на гроші та попит на гроші з боку активів.
115. Крива попиту на гроші та фактори що її визначають.

IV. Приклад тестового завдання.

Що є предметом фінансів?:

- Фінансові ресурси
- Фінансові відносини
- Гроші
- Капітал

V. Перелік рекомендованої літератури

1. Базилевич В.Д. Державні фінанси: [навч. посібн.] / В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик. – К.: Атіка, 2010. – 820 с.
2. Бюджетна система. Практикум: [навч. посіб] / [С.Я.Кондратюк, Т.В.Жибер, Г.Б.Коломієць та ін.]; за наук. ред. проф. В. М. Федосова. – К.: КНЕУ, 2015. – 454 с.
3. Бюджетний Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [зі змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення: [монографія] / [З.С. Варналій, Т.В. Бугай, С. В. Онищенко]. – Полтава: ПолтНТУ, 2014. – 271 с.
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [зі змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
6. Гроші та кредит: [навч. посіб.] / [М. І. Крупка та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки]; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2010. – 406 с.
7. Гроші та кредит: [підручник] / [І.О.Лютий, Н.І.Версаль, О.В.Любка, О.Д.Рожко]. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2008.- 545 с.

8. Гроші та кредит: [підручник] / [М. І. Савлук, Мороз А.М., Лазепко І.М. та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Савлука; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – 6-те вид., переробл. і допов. – К.: КНЕУ, 2011.- 590 с.
9. Державне бюджетування в Україні: сутність та основні детермінанти / [Варналій З.С., Коваленко К.В., Онищенко С.В., Савич І.В.]; за ред. З.С. Варналія. – Київ : Знання України, 2016. – 395с.
10. Державний кредит та боргова політика України / [І.О. Лютий, Н.В. Зражевська, О.Д.Рожко]; за ред. І.О. Лютого. – [2-ге вид.]. – К. : ЦУЛ, 2008. – 360 с.
11. Економічна теорія: Політекономія: [підручник] / за ред. В.Д. Базилевича. – 9- те вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2014. – 710 с.
12. Історія економічних учень: хрестоматія: [навчальний посібник] / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2018. – 1198 с.
13. Місцеві фінанси: [підручник] / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. П. Кириленко; Ун-т банк. справи Нац. банку України (м. Київ). – К.: УБС НБУ, 2015. – 579 с.
14. Модернізація фінансової системи України в процесі євроінтеграції / За ред. О.В. Шлапака, Т.І. Єфименко. У 2-х томах. Т.2. – К.: ДННУ «Академія фінансового управління», 2014. – 784 с.
15. Національні фінансові системи в умовах глобалізації / [І.О.Лютий, А.Ф. Павленко, Т.Є. Оболенська та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І.О. Лютого. – Івано-Франківськ: Галицька академія, 2008. – 308 с.
16. Податкова система: [навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.] / кер. авт. кол. В. К. Хлівний. – К.: КНЕУ. – 2017. – 372 с.
17. Податковий кодекс України зі змін. та допов. від 02.12.2010 № 2755-VI [зі змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. –Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
18. Податкові системи зарубіжних країн: [навчальний посібник] / [Андрущенко В.Л., Варналій З.С. та ін.]. – К.: Кондор-Видавництво, 2018. – 222 с.
19. Рожко О.Д. Державні фінанси України: детермінанти та пріоритети розвитку: [монографія]. – К.: Видавництво. Ліра-К. – 2016. – 360 с.
20. Сисоєва Л.Ю. Гроші і кредит: у схемах і таблицях: [навчальний посібник] / Л.Ю. Сисоєва, К.Ф. Черкашина. – Суми: Університетська книга, 2013. – 245с. Страхова справа: [навч. посіб.] / В. Д. Базилевич, К.С. Базилевич. – К.: Знання, 1997. – 215 с.
21. Страхування: [підручник] / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2008. – 1019 с.
22. Страхування: опорний конспект лекцій (українською та російською мовами) / [Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, А.С. Шолойко та ін.]; за наук. ред. проф. Р.В. Пікус. – К.: Логос, 2018. – 276 с.

23. Теорія кредиту: [навчальний посібник] / Н.І.Версаль, Т.В.Дорошенко. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 483 с.
24. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні): [підруч. для студентів ВНЗ] / [В.О.Онищенко та ін.]; за ред. В. О. Онищенко; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Юрія Кодратюка. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 599 с.
25. Фінанси підприємств: [підручник] / за ред. А.М. Поддерегіна. – К.: КНЕУ, 2008. – 552 с.
26. Фінанси. Бюджет. Податки: національна та міжнародна термінологія: у 3-х т. /За ред. Т.І. Єфименко. – К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2013. – Т.2. – 648 с.
27. Фінанси: [підручник] / [І.О.Лютий, С.Я Боринець, З.С.Варналій та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. І.О.Лютого. – К.: Вид-во Ліра-К, 2017. – 728 с.
28. Фінанси: практикум / [І. О. Школьник та ін.]; Держ. ВНЗ «Укр. акад. банк. справи Нац. банку України». – Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2017. – 218 с.
29. Фінансово-економічна грамотність: підручник [у 2 частинах] – Ч. – 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / [Лютий І.О., Варналій З.С., Грищенко Т.В. та ін.], за ред. докт. екон. наук О.Б. Жихор, докт. екон. наук О.В. Димченко. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 1024 с.
30. Фінансово-економічна грамотність: підручник [у 2 частинах] – Ч. – 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / [Жихор О.Б., Лютий І.О., Варналій З.С. та ін.], за ред. докт. екон. наук О.Б. Жихор. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 440 с.
31. Цінні папери: [практикум] / за ред. Базилевича В.Д. – К.: Знання, 2019. – 791с.
32. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: [підручник] / В.М. Шелудько. – К.: Знання, 2008. – 535 с.